

Zomervakantie inkorten of niet? Dit is wat jullie ervan vinden

Het COV is een ledenorganisatie. De leden, dat zijn jij en je collega's, de professionals die met twee voeten in de realiteit staan. Daarom wilden we weten hoe jij kijkt naar een andere indeling van het schooljaar. Eind november 2021 deden we een korte bevraging. In een mum van tijd vulden bijna 6000 leden de enquête in. Zo'n respons toont aan dat je het debat mee wil voeren. Dat is meer dan terecht. Je werkt dag in dag uit met de leerlingen, het is jouw expertise. Het gaat over jouw job.

Na de zomervakantie ervaren we een zeker leer- of zomerverlies bij de leerlingen. Ze vergeten een deel van wat ze het voorbije schooljaar leerden. Onderzoek toont dat ook aan. Dat leerverlies is er bij alle leerlingen en is mogelijk groter bij kansarme leerlingen. Het inkorten van de zomervakantie is dan ook een debat dat al jaren gevoerd wordt met fervente voor- en tegenstanders. De leervertraging die kinderen opliepen tijdens de coronaperiode, deed de discussie nog oplaaien. De Franse gemeenschap nam alvast de beslissing om vanaf schooljaar 2022-2023 de zomervakantie in te korten met twee weken en de krokus- en herfstvakantie elk met één week te verlengen. Geen echte vermindering van de vakantie dus maar een reorganisatie van het hele schooljaar. Zo'n reorganisatie is een radicale ingreep met veel gevolgen die niet alleen in het onderwijs te voelen zijn.

Hoe kijken jullie naar het herindelen van het schooljaar? De meerderheid van wie deelnam aan onze bevraging is niet gewonnen voor het reorganiseren van het schooljaar. Jullie geven duidelijk aan waarom je wel voorstander bent of waarom niet. Dat geeft voeding voor een diepgaand debat.

Welke impact verwacht jij op het leerverlies?

Jullie merken leerverlies op bij zo goed als alle leerlingen en soms meer bij kansarme leerlingen. Vooral leerlingen met een andere thuistaal, die tijdens de vakantie weinig of geen Nederlands horen of spreken, lopen taalachterstand op. Daarom houden jullie en zelfs heel ons onderwijssysteem rekening met dit leerverlies.

September is steeds een 'herhalingsmaand', de leerstof wordt opgefrist voor de nieuwe wordt aangeboden. Jullie denken dan ook dat wanneer twee weken zomervakantie worden verschoven naar herfst- en krokusvakantie dit nadelig kan zijn voor de kinderen om na een iets langere periode, terug in het schoolritme te komen. Dit speelt zeker in het buitengewoon onderwijs. Uit ervaring weet jij dat ook na twee weken vakantie een zeker leerverlies optreedt en dat sommige leerlingen ook dan herhaling nodig hebben. Naast het leren op school zijn er nog tal van andere vormen van leren die op school minder aanbod komen. Die kunnen niet gemeten worden, maar zijn minstens zo belangrijk in het "echte" leven. Het speelse leren, het sociale leren over leeftijden en afkomst heen, het leren verantwoordelijkheid nemen als leider of als lid in een jeugdbeweging. Het gezin, de jeugdbeweging, sportclub, speelpleinwerking, buurt zijn andere leeromgevingen die minstens zo belangrijk zijn voor de cognitieve, sociale en emotionele ontwikkeling van kinderen. Zowel voor kinderen met sterke als minder sterke schoolse prestaties, zowel voor kinderen uit een gezin met een lage als een hoge sociaaleconomische achtergrond. Moeten we in die twee maanden zomervakantie dan niet inzetten op net die vormen van ontwikkeling en zoveel mogelijk kinderen trachten te bereiken? De zomervakantie heeft zijn pedagogisch nut!

Welke impact verwacht jij op het fysiek en mentaal welzijn van leerlingen?

Jij weet ook dat tijdens een lange vakantie vooral bij kansarme kinderen de structuur wegvalt. Een

onstabiele thuissituatie, honger, verveling spelen parten.

Maar jullie geven ook aan dat twee weken zomervakantie verschuiven naar de krokus- en herfstvakantie, ook dat probleem verschuift. Een periode in het jaar wanneer kans op goed weer en bijgevolg op buitenspelen kleiner is. Kansarme kinderen hebben zeker recht op én nood aan een even mooie, lange zomervakantie. Daarom zouden er meer initiatieven moeten komen om voor hen kampen, reizen, uitstappen, cultuur, sport

... betaalbaarder te maken. Er is nood aan een kwaliteitsvolle vrijetijdsbesteding. Er moet werk gemaakt worden van een laagdrempelige buurt- en speelpleinwerking tijdens de vakantieperiode. Op die manier krijgen kinderen wel de nodige structuur en beweging, leren ze op een speelse manier, zonder prestatiedruk en onderhouden ze de taal en sociale vaardigheden. Het welzijn van alle kinderen moet voorop staan bij deze beslissing. Het zomeraanbod van de jeugdbeweging is voor velen een meerwaarde.

Het schooljaar reorganiseren?

Biedt het inkorten van de zomervakantie een oplossing voor het leerverlies?

Doet een kortere zomervakantie de werkdruk stijgen?

Is zeven weken zomervakantie voldoende om tot rust te komen?

We moeten nadenken hoe de werk-leefbalans in de brede maatschappij aangepakt kan worden.

Jullie vrezen dat met twee weken minder zomervakantie er minder kampen kunnen doorgaan en dus minder kinderen kunnen deelnemen. Ook studenten zullen minder tijd kunnen inzetten voor dit jeugdwerk. De weersomstandigheden lenen zich in de krokus- en herfstvakantie minder tot het organiseren van kampen of buitenspeelmomenten. Niet het onderwijs of de vakantie-regeling zorgt voor een ongelijkheid tussen mensen en kinderen. Onderwijs is een belangrijke factor om dit aan te pakken, maar kan dit niet alleen. Hiervoor is veel meer nodig.

Welke impact verwacht jij op de werkdruk bij de personeelsleden?

Jullie verwachten een nog grotere werkdruk. Vakantie voor de leerlingen betekent niet automatisch vakantie voor het personeel. In alle vakanties wordt er nog heel wat gewerkt voor school. Bepaalde leerstofonderdelen worden onder handen genomen, nieuwe werkvormen uitgewerkt, leeruitstappen voorbereid, ... Bij het begin van de zomervakantie hebben jullie tijd nodig om het schooljaar af te sluiten, leerlingdossiers bij te werken, het nodige opruimwerk in de klas te doen. Tegen het einde van de vakantie bereiden jullie het nieuwe schooljaar voor. Net voor de start van het schooljaar zijn er leerlingbesprekingen, personeelsvergaderingen, ... zodat het schooljaar goed van start kan gaan. Bij het verschuiven van twee weken zomervakantie komt een gegarandeerde periode van ononderbroken vakantie onder druk te staan. Vooral directeurs en administratief medewerkers geven aan dat ze de tijd nodig hebben om het schooljaar af te sluiten en zeker ook om alle voorbereidingen te treffen voor het nieuwe schooljaar. De lestijdenpuzzel moet gelegd worden, personeelsleden moeten aangeworven worden, klassen verdeeld, ... Doordat de nieuwe regelgeving vaak niet op tijd gekend is moet men daarvoor voldoende tijd kunnen uittrekken. Nochtans zouden twee weken krokus- en herfstvakantie voor vele leden welkom zijn. Dan worden dit misschien toch vakanties waar je meer tot rust kan komen. Want één week is meestal een bijwerk-week. Wat aangeeft dat de werkdruk en de werk-leef-balans algemeen aangepakt moet worden.

Welke impact verwacht jij op de brede maatschappij?

Het is voor jullie duidelijk dat het voor ouders niet altijd even eenvoudig is om voor twee maanden zomervakantie opvang voor de kinderen te vinden. Maar als een deel van de zomervakantie verschoven wordt naar andere periodes in het schooljaar zal er op dat moment ook nood zijn aan opvang en activiteiten voor de kinderen. Heel wat sectoren komen hieraan tegemoet door zich te organiseren aan de hand van de schoolkalender. Buitenschoolse opvang, jeugdwerk, vrijetijdsbesteding, toerisme, mobiliteit, horeca en de evenementensector zijn betrokken sectoren. Ook daar zal er impact te voelen zijn als werknemers met kinderen in dezelfde (kortere) periode hun jaarlijkse vakantie willen plannen. De vakantie-regeling voor gescheiden ouders is vaak vastgelegd via een juridische procedure. Die regeling wijzigen heeft dan ook weer een financiële en mogelijk een emotionele impact.

Het sop is de kool niet waard!

Zal het herorganiseren van het schooljaar een oplossing bieden aan het zomerverlies, het welzijn van de kinderen, de werkdruk voor personeelsleden en tal van problemen in de brede maatschappij? Onze bevraging zegt dat jullie hier niet van overtuigd zijn! Het leerverlies wordt op school aangepakt door sterk pedagogisch handelen. Er is nood aan een sterk uitgebouwd educatief vrijetijdsaanbod. Onderwijs moet zich niet aanpassen aan de arbeidssector. We moeten nadenken hoe de werk-leefbalans in de brede maatschappij aangepakt kan worden. Het verwachte gewenste effect is te klein om het hele schooljaar te reorganiseren. Het is een lapmiddel om de kwaliteit van ons onderwijs naar een hoger niveau te tillen. Jij en je collega's hebben te kennen gegeven dat de verwachtingen laag zijn en waarom!